Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 27 januari 2010 over **een nieuwe nationale investeringsbank**.

De **voorzitter**: Het betreft hier een bespreking over een initiatiefnota van mevrouw Gesthuizen van de SP-fractie. Daarom treffen wij mevrouw Gesthuizen aan in het vak van de regering met twee adviseurs namens de regering, namelijk minister Van der Hoeven van Economische Zaken en minister Bos van Financiën. Ik zou zeggen: u bent goed voorzien vandaag. Zij adviseren het hele parlement. Daarnaast is er de heer Vergeer, medewerker van de SP-fractie. Het VAO is aangevraagd door de heer Irrgang van de SP-fractie. De leden hebben de mogelijkheid om een motie in te dienen. Het gaat om een verslag van een algemeen overleg, dus we gaan niet het hele debat overdoen.

□

De heer **Irrgang** (SP): Voorzitter. Op deze prachtige besneeuwde woensdagmorgen zo'n gezelschap in vak K. Je denkt dat je al heel veel hebt meegemaakt, maar dit is heel mooi. Voordat ik een motie indien, bedank ik mevrouw Gesthuizen voor de initiatiefnota die zij heeft geschreven, waarover wij inderdaad al een uitgebreid algemeen overleg hebben gehad. Naar aanleiding van dat overleg dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de oprichting van een nieuwe nationale investeringsbank geen gekke gedachte is;

verzoekt de regering, de taskforce kredietverlening de mogelijkheid van oprichting van een nationale investeringsbank te laten onderzoeken en bij dit onderzoek tevens de mogelijkheid te betrekken van participatie van banken en/of pensioenfondsen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Irrgang. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 5 (32050).

□

De heer **Pieper** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Zoals u terecht hebt aangegeven is het niet de bedoeling om het debat te herhalen. De CDA-fractie stelt het op prijs om de initiatiefneemster van deze nota te bedanken voor haar werk en haar inzet. Dat waarderen wij zeer, omdat wij er zeer aan hechten dat wij ons allemaal ervoor inzetten om de kredietverlening aan het bedrijfsleven te versterken. Nogmaals, onze dank. Wij zullen van mening blijven verschillen over de uitvoering ervan, maar wij waarderen uw inzet ten zeerste.

De **voorzitter**: Dank u wel, ook namens mevrouw Gesthuizen, want ik neem aan dat u het allemaal tegen mij had.

□

De heer **Tang** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Ook ik spreek mijn waardering uit voor het werk van mevrouw Gesthuizen. Wij hebben hierover een leuk en interessant debat gehad. Het is inderdaad geen gekke gedachte, maar de PvdA-fractie is er niet van overtuigd dat de Nationale Investeringsbank de oplossing is voor de problemen die zich in de praktijk voordoen. Wij zien graag dat bedrijven ook meer buffers opbouwen. Wij zien graag betrokken investeerders in deze bedrijven. Om dat tot uitdrukking te brengen dien ik ook een motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat door de economische crisis het eigen vermogen van met name mkb-bedrijven is aangetast;

overwegende dat een laag buffervermogen bij met name mkb-bedrijven een belemmerende factor is voor kredietverlening door banken aan deze bedrijven;

overwegende dat beschikbaarheid van kredietverlening voor deze bedrijven essentieel is en een credit crunch in tijden van een oplevende economie moet worden voorkomen;

verzoekt de regering, naar mogelijkheden te zoeken om private initiatieven voor een fonds te ondersteunen die gericht zijn op het versterken van het eigen vermogen van mkb-bedrijven;

verzoekt de regering, in dit verband met name te kijken of dit gedaan kan worden door bijvoorbeeld een garantstelling of een beperkte overheidsparticipatie;

verzoekt de regering, de Kamer hierover voor 1 april te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Tang en Pieper. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 6 (32050).

De heer **Irrgang** (SP): De heer Tang zei dat zijn fractie nog niet overtuigd is of niet overtuigd is van de noodzaak van een nieuwe Nationale Investeringsbank. Hij zei echter ook dat het geen gekke gedachte is. Dat heeft hij ook in het algemeen overleg gezegd. Vindt hij het ook geen gekke gedachte om die "geen gekke gedachte" nader te laten onderzoeken door de Taskforce Kredietverlening? Dat kan de fractie van de Partij van de Arbeid toch op zijn minst steunen, zeker na al het werk dat verricht is door mevrouw Gesthuizen.

Tang

De heer **Tang** (PvdA): Ik hoop dat de heer Irrgang mij toestaat mij daar even op te beraden. Ik heb daar wel aarzelingen bij. Het is geen gekke gedachte en het is goed dat wij de discussie hebben gevoerd. In het debat is echter een aantal problemen duidelijk aan de orde gekomen. Ten eerste kost het tijd om zo'n bank op te starten, daar moeten wij niet te makkelijk over denken. Ten tweede is het de vraag of deze bank op deze schaal voldoende effect zal hebben, zeker als een credit crunch dreigt. Ten derde – dat vind ik eigenlijk nog belangrijker – zie ik liever dat het eigen vermogen wordt versterkt. Je kunt je afvragen of weer een bank waar bedrijven weer afhankelijk van worden, de goede weg is. Wij kijken liever naar het eigen vermogen. Ik wil dit wel in overweging nemen, maar ik heb er aarzelingen bij.

De heer **Irrgang** (SP): Ik stel het op prijs dat de heer Tang dit in overweging zal nemen. Ik hoop dat zijn fractie in ieder geval bereid is te steunen dat iets wat zij zelf als "geen gekke gedachte" kwalificeert, wordt onderzocht.

De heer **Tang** (PvdA): Het feit dat het geen gekke gedachte is, betekent nog niet dat je het verder moet onderzoeken. Precies om die reden hebben wij dit debat gevoerd. Ik vraag mij af wat de toegevoegde waarde van dat verdere onderzoek zou zijn, maar ik zal erover nadenken.

De heer **Tony van Dijck** (PVV): In de motie van de heer Tang wordt een fonds vermeld om het eigen vermogen van het mkb te versterken. Kan de heer Tang specificeren hoe zo'n fonds eruit moet zien en wie de financiers zijn? Wordt dat geld geoormerkt puur voor eigen vermogen, of kan het ook worden gebruikt voor andere investeringen? Ik kan mij er nog niet zo heel veel bij voorstellen.

De heer **Tang** (PvdA): Ik ken een aantal private initiatieven. Een daarvan is een mkb-fonds van Martijn Kleijwegt. Het betreft investeringen in een bedrijf dat valt onder de mkb-definitie waarbij de investeerders voor de eerste verliezen opdraaien, de eerste tranche, en de overheid een deel van de latere verliezen op zich neemt. Dat is één mogelijkheid.

Ik heb ook gehoord van een mesasinefonds. Dat heeft als doelstelling om de achtergestelde leningen makkelijker bij het mkb te krijgen, waarbij je in zekere zin samenwerkt met banken, maar eigenlijk ook een beetje voorbijgaat aan banken. Het zijn verschillende initiatieven. Er kunnen nog meer initiatieven zijn die ik niet ken, maar het gaat om dit soort initiatieven. Wij zien graag dat die volop ondersteund worden en snel uitgewerkt worden. Dan is het aan het kabinet om te kijken welke van die initiatieven werkelijk ondersteuning verdient.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Ik bedank de Kamerleden voor hun uitnodiging om in de plenaire zaal nogmaals kort in te gaan op de initiatiefnota Een nieuwe Nationale Investeringsbank. Gisteravond eindigden wij met de behandeling van het initiatief van mevrouw Gerkens en mevrouw Van Vroonhoven en vandaag beginnen wij met mijn initiatief. Dat lijkt mij iets om even onder de aandacht te brengen!

De heer Irrgang verzoekt de regering in zijn motie om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om een nationale investeringsbank op te richten. Ik juich dat uiteraard toe. Hij suggereert bovendien om te onderzoeken of participatie door banken en pensioenfondsen mogelijk is. Dat is een goede suggestie. In mijn nota heb ik ervoor gekozen om uit te gaan van 100% staatseigendom. Dat is geen principiële maar een praktische keuze die vooral is ingegeven door het feit dat het makkelijk is voor de overheid om de middelen in eigen hand te houden als zij zo'n bank opricht. De overheid blijft dan immers eigen baas.

Uit mijn gesprekken met diverse partijen heb ik opgemaakt dat er in de samenleving draagvlak is voor participatie door banken en pensioenfondsen. Ik denk dan ook dat dit onderzoek verdient. Ik ben dus gelukkig met de motie die de heer Irrgang hierover heeft ingediend.

Ik bedank de heer Pieper voor zijn lovende woorden.

De heer Tang zegt dat het goed is dat wij hierover hebben gediscussieerd. Ik begrijp echter niet helemaal wat hij daarvan dan precies heeft geleerd. Hij zegt niet overtuigd te zijn en verder lijkt het er nu opeens ook op dat hij een principieel bezwaar heeft tegen overheidsdeelname. In het algemeen overleg leek hij echter vooral bezorgd over de tijd die ermee gemoeid is om een investeringsbank op te richten en over de grootte die zo'n bank zou moeten hebben. De grootte die ik voorstelde, was de heer Tang namelijk niet groot genoeg.

Er lijkt nu echter een principieel bezwaar ingebracht te worden door de heer Tang. Hij lijkt namelijk te zeggen dat de overheid zich niet met dit soort zaken zou moeten bemoeien. Bij de ROM's en in zijn eigen voorstel staat de overheid echter wel aan het roer.

De **voorzitter**: Ik heb de indruk dat mijnheer Tang iets wil zeggen. Maar als u even uw redenering afmaakt, dan kan de heer Tang één keer iets zeggen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): De heer Tang legt sterk de nadruk op het eigen vermogen van bedrijven. Dat begrijp ik. Hij heeft daarover in het algemeen overleg ook zijn zorgen uitgesproken. Ik wijs hem er dan wel op dat de vroegere NIB uiteindelijk ook in bedrijven participeerde. De reden dat ik daar nu niet direct voor heb gekozen, is dat ik geen overheidsinmenging in het bestuur van die bedrijven wil. Ik vraag mij daarom af wat hij met het fonds beoogt. Ik neem aan dat hij bedoelt dat overheden indirect in bedrijven zouden moeten participeren.

De heer **Tang** (PvdA): Ik begrijp de opmerking van mevrouw Gesthuizen niet dat de PvdA-fractie tegen overheidsinmenging zou zijn. Ik heb gezegd dat de NIB geen gekke gedachte is en dat impliceert natuurlijk dat wij daarvoor openstaan. De motie brengt de opvatting tot uitdrukking dat er juist wel betrokkenheid door de overheid zou kunnen zijn.

De overheid kan hier wat mij betreft dus wel degelijk een rol spelen. Wij weten bovendien dat de financiering van het midden- en kleinbedrijf en innovatieve bedrijven verre van perfect is. Markten functioneren daar niet perfect. Het is dus bepaald geen principieel punt voor mijn fractie, eerder in tegendeel: het is vooral ingegeven door de overwegingen die ik al in reactie op de heer Irrgang heb genoemd.

Gesthuizen

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Als de heer Tang meent dat het geen gekke gedachte is en als hij inderdaad geen principiële bezwaren heeft, kan ik mij maar moeilijk voorstellen dat hij tegen het voorstel voor een onderzoek van de heer Irrgang zou stemmen.

□

Minister **Bos**: Voorzitter. Ik bedank de leden voor hun opmerkingen en mevrouw Gesthuizen voor haar commentaar. Ik ga kort in op de motie van de heer Irrgang.

Ik begin met een waarschuwing. Wij moeten ons namelijk niet te snel rijk rekenen met het maatschappelijk draagvlak voor zo'n nieuwe nationale investeringsbank. Als je voorstellen doet voor een nieuw type bank dat meer en goedkoper krediet beschikbaar zal stellen, dan moet je niet raar opkijken dat een aantal ondernemers enthousiast reageert, zeker als het risico bij de belastingbetaler ligt. Maar dat betekent nog niet noodzakelijk dat het ook verstandig zou zijn om die kant op te gaan.

Het kabinet heeft geen behoefte aan het type onderzoek waar in de motie van de heer Irrgang om wordt gevraagd. De redenen daarvoor zijn tweeledig. Ten eerste zijn en blijven wij van mening dat het bestaande instrumentarium betere mogelijkheden biedt om problemen in de sfeer van de kredietverlening te adresseren, ook als die problemen groter zouden worden. We zijn constant bezig om te kijken waar dit verbeterd kan worden. Ten tweede, mocht er toch een situatie ontstaan dat op enigerlei wijze een nieuw vehikel nodig zou zijn voor kredietverlening aan midden- en kleinbedrijf, dan blijven wij van mening dat een fonds een beter vehikel is dan de heroprichting van de Nationale Investeringsbank, omdat een fonds sneller op te starten is en je er ook weer sneller vanaf kunt als je het niet meer nodig hebt. Om die redenen hebben wij geen behoefte aan dit onderzoek.

De heer **Irrgang** (SP): Het is mij duidelijk dat de minister zegt dat het kabinet geen behoefte heeft aan dat onderzoek, maar wellicht geldt dat wel voor de Kamer. Begrijp ik het goed dat hij zegt dat hij het oordeel over de motie aan de Kamer overlaat, en dat er geen bezwaar is als dit onderzocht wordt, mocht de Kamer daar in meerderheid wel behoefte aan hebben?

Minister **Bos**: De hoofdregel is dat het kabinet moties van de Kamer uitvoert. Dat zou ook hier gelden. Ik heb er alleen geen behoefte aan dat deze motie wordt aangenomen.

De **voorzitter**: Dat komt vaker voor.

□

Minister **Van der Hoeven**: Voorzitter. Voor ons is het van belang dat er gezonde financiële balansverhoudingen zijn over een brede linie in het bedrijfsleven. We hebben er al een aantal dingen aan gedaan, zoals het initiëren van de GO-regeling en het verruimen van de BMKB. Maar ik sta altijd open voor verbeteringen en aanvullingen die passen bij de vraag van de markt. Laat ik dat vooropstellen. Het herstel van het buffervermogen voor met name het MKB is op dit moment van groot belang. Banken zijn terughoudend in het verlenen van kredieten aan bedrijven met een laag eigen vermogen. Dat probleem concentreert zich niet rondom beursgenoteerde ondernemingen. Deze hebben wegen zat. Zij kunnen terecht op de openbare kapitaalmarkt, maar de niet-beursgenoteerde bedrijven, de kleine bedrijven, hebben daar een probleem mee.

Ik heb in het algemeen overleg toegezegd dat ik van plan ben een onderzoek daarnaar te laten verrichten. Tegelijkertijd zien we ook private initiatieven die via fondsvorming en verlening van eigen vermogen een stimulerende rol willen spelen. In de motie van de heer Tang wordt de regering opgeroepen om te kijken of ze iets kan doen door bijvoorbeeld een garantstelling of door beperkte overheidsparticipatie. Een en ander zal echter wel zo marktconform mogelijk moeten gebeuren, omdat we natuurlijk ook te maken hebben met staatssteunaspecten. We moeten niet in die valkuil terechtkomen. Ik neem aan dat de heer Tang en de heer Pieper, die de motie mede heeft ondertekend, dit ook niet bedoelen. Ik vind het prima dat er interessante initiatieven zijn in de markt. We zijn er ook mee in gesprek, maar ik beschouw dit als een extra oproep om dit verder voort te zetten en om tot resultaat te komen. Wij zijn zeker bereid om, waar nodig en waar mogelijk, die initiatieven te ondersteunen, maar er moet een serieuze betrokkenheid zijn van marktpartijen. Wij zijn ook bereid om in die gevallen, als het noodzakelijk is, een beperkt steuntje in de rug te geven. Met de kanttekening rondom het marktconform zijn in verband met de staatssteunaspecten, kan ik het oordeel over deze motie aan de Kamer overlaten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De stemmingen over de moties zullen volgende week dinsdag plaatsvinden.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.